

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

No1

2026
yanvar

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[™]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 495 sahifa.
2026-yil, yanvar

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afurovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УЗБЕКИСТАНА.....	26
Каракулов Фарход Зайпудинович	
TRANSPORT TIZIMIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH USULLARI	33
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARNING SIFAT MENEJMENTI TIZIMINI BAHOLASH	38
Achilov Ilmurad Nematovich	
TURIZM OBYEKTLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	45
Toshtemirov Xojiakbar Qahramon o'g'li	
КАЧЕСТВО КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКОВ УЗБЕКИСТАНА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ	51
Алиева Сусанна Сейрановна	
ВЛИЯНИЕ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ И РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ НА РАЗВИТИЕ ОВЦЕВОДСТВА И КАРАКУЛЕВОДСТВА В ГЛОБАЛЬНОМ МАСШТАБЕ	58
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
BARQAROR INVESTITSİYALAR: IQTISODIYOTDAGI ROLI VA DOLZARBLIGI	65
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
KRAUDFANDING – BARQAROR RIVOJLANISHNI AMALGA OSHIRISH UCHUN INNOVATSION MOLIYAVIY VOSITA SIFATIDA.....	71
Ashurova Oltin Yuldashevna	
FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	78
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI UCHUN BARQAROR BREND QIYMATINI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI	84
Bekmurod Davlatmurotovich Ollaberganov, Zilola Baxramovna Abdikarimova	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	89
Atajanov Kamal Atavayevich	
AVTOTRANSFORMATORLARNING TASHQI MAGNIT MAYDONINING MATEMATIK MODELI	96
Pirmatov Nurali Berdiyrovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Baxriddinov Begzod Alibek o'g'li	
O'ZBEKISTON VA JAHON AMALIYOTIDA BUDJET MUASSASALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING RIVOJLANISHIGA RETROSPEKTIV TAHLIL	101
Berdiyev Toshkenboy Panjiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: RISKGA ASOSLANGAN YONDASHUV VA AMALIY MEKANIZMLAR	108
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	113
Shayxiev Boburbek Ulug'bekovich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING KONSEPTUAL MODELI.....	120
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	

GEODEZIYA VA GIS TEXNOLOGIYALARINING INTEGRATSIYASI.....	125
<i>Ziynura sabirova</i>	
RESPUBLIKADA UY-JOY QURILISHI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGINING O'RNI	129
<i>Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА АО «УЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙУЛЛАРИ» В УСЛОВИЯХ СТРУКТУРНЫХ РЕФОРМ.....	133
<i>Кадилова Шарофат Амоновна</i>	
KASBLARNI MODERNIZATSIYA QILISH VA MEHNAT BOZORINING YANGI MODELINI BARPO ETISH	139
<i>Ruziyev Oybek Abdumuminovich, Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich</i>	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBIL BIZNESINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	143
<i>Saidov Dilshodbek Razzakovich</i>	
QISHLOQ JOYLARIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	148
<i>Amaniyazova Rayhan Bayniyazovna</i>	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ СОЛНЕЧНЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА	153
<i>Кудратов Афзалхужа Рустамович, Далмурадова Наргиза Нуриллаевна, Шогучкаров Санжар Кодирович</i>	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI	161
<i>Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich</i>	
INNOVATSION BANK EKOTIZIMLARINING TIJORAT BANKLARI RIVOJLANISHIDAGI ROLI	165
<i>Aliyev Hasan Rayimjonovich</i>	
ANALYSIS OF FACTORS OF INTENSIVE ECONOMIC GROWTH IN UZBEKISTAN	171
<i>Sharipov Kamil</i>	
SUN'IY INTELLEKT – TO'RTINCHI SANOAT INQILOBINING ASOSI.....	176
<i>Kalonov Muxiddin Baxriddinovich</i>	
KORXONALARDA MOLIVAVIY BOSHQARUVNING TASHKILY VA IQTISODIY MASALALARI	187
<i>Jumayev Samariddin Ziyodullaevich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATINI OSHIRISH YO'LLARI	193
<i>Isroilov Dilshodbek Rustamovich</i>	
TALABALARDA O'Z-O'ZINI TARTIBGA SOLISH KO'NIKMALARINING RIVOJLANISHIDA INTERAKTIV TA'LIM PLATFORMALARINING O'RNI	198
<i>Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Gulnora Abdullo qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi</i>	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING XORIJIY TAJRIBASI	203
<i>Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich</i>	
XORAZM VILOYATIDA KAMBAG'ALLIK DARAJASINING O'ZGARISHI VA BU JARAYONGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	208
<i>Mayliyeva Sadoqat Safayozovna</i>	
IQTISODIY-MATEMATIK VA SSENARIYLI YONDASHUVLARDAN FOYDALANIB SANOAT RIVOJLANISHINI BAHOLASH VA PROGNOZLASH	213
<i>Turdiyev Ulug'bek Qayumovich, Qayumova Nurafshona Ulug'bek qizi</i>	
EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINING DOLZARBLIGI	217
<i>Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna</i>	

LEGAL AND INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF ECONOMIC COOPERATION BETWEEN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN AND INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS	222
Yovkochev Sherzod	
ICHKI AUDIT FUNKSIYALARINING ICHKI NAZORATNI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI	228
Tursunov Shohruxmirzo Baxtiyor o'g'li	
MOSH DONINI YANCHIB Olishda qo'llaniladigan qurilmani loyihalash	232
Qurbanov Abdimalik Jo'rayevich	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SAMARADORLIKNI BAHOLASH: INSTITUTSIONAL MEXANIZMLAR, RAQAMLI YECHIMLAR VA AMALIY KUTILMALAR	239
Sarvar Saidov Xayrulloevich	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI DOIRASIDA UNING INFRATUZILMASINI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH BORASIDA TAVSIYALAR	244
Tashov Mizrob Maxmudovich	
DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARIDA INSON KAPITALINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI	251
Mashrabaliyev Ibroximbek Mashrabaliyevich	
ФИНАНСЫ И ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	257
Айматова Фарида Хуразовна	
ZAMONAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI	263
Salayeva Dilafro'z Aybekovna	
ДИАГНОСТИКА СИНХРОННОГО ДВИГАТЕЛЯ НА ОСНОВЕ ИЗМЕРЕНИЯ ВНЕШНЕГО МАГНИТНОГО ПОЛЯ	267
Пирматов Нурали Бердярович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Мамуров Алмас Жумабой угли	
XORIJIIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI VA XUSUSIYATLARI	275
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В СДЕЛКАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ	279
Ли Илларион Георгиевич	
KO'P YADROLI CPU VA GPU ARXITEKTURALARIDA DIFFERENSIAL TENGLAMALARNI SONLI YECHISH UCHUN PARALLEL ALGORITMLARNI ISHLAB CHIQISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	284
Ismailov Shixnazar Rashid o'g'li, Ubaydullayev Farrux Fathulla o'g'li, Odilov Asliddin Isoq o'g'li	
СИСТЕМАТИЧЕСКОЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ — ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ	291
Муталов Абдуазим	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNING HUDUDIIY TARKIBI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	295
Ermamatov Shonazar Jumakulovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA SIYOSATI: INSTITUTSIONAL VA RAQAMLI ISLOHOTLAR	302
Sobirov Yo'ldoshboy Ro'zimboevich	
QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIIY-IQTISODIY SALOHIIYATI VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	310
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
TEMIK YO'L STANSIYALARIDA STRELKALI O'TKAZGICH QURILMALARI BO'YICHA YO'L QO'YILGAN NOSOZLIKLAR VA ULARNING TAHLILI	315
Yunusova Gulshanoy Umarali qizi	

SANOAT KORXONALARIDA ASOSIY FOND LARDAN VA ISHLAB CHI QARISH QUVVATIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI.....	320
Ulashev Xubbim Askarovich	
TURLI YO'L SHAROITLARIDA TO'QNASHUV PAYTIDA TORMOZLASH VA BOSHQARUV PARAMETRLARI	324
Uralbayev Anvar Ubaydullayevich	
YANGI YARATILGAN MAHALLIY DURAGAY PILLALARNI YAKKA CHUVISH NATIJALARINING TAHLILI.....	328
Sobirov Qo'ziboy Erkinovich	
UY-JOY KOMMUNAL XIZMAT KO'RSATISHNI ZAMONAVIY YO'LLARI.....	332
Boboqulov S.B.	
TARJIMON DASTURLARIDA MULTITILLARNI TASNIFLASH: MAVJUD YONDOSHUVLAR VA MUAMMOLAR	338
Maxmudjanova Sayyora Yashin qizi	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ICHKI AXBOROT TIZIMLARINING MODERNIZATSIYASI ORQALI ISHLAB CHI QARISH JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISH	343
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
NEFT VA GAZ TERMINOLOGIYASINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI.....	349
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Quryozova Gulshan Akmal qizi	
УСИЛЕНИЕ РОЛИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В ДОСТИЖЕНИИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УЗБЕКИСТАНЕ	355
Гимранова О. Б.	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA OPERATSIYALARINING AHAMIYATI.....	361
Yuldashev Fozil Turapovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI HISOBLASH VA UNDIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	373
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ВЛИЯНИЕ КАЧЕСТВА ПУБЛИЧНОГО ФИНАНСОВОГО УПРАВЛЕНИЯ НА ДИНАМИКУ ЭКОНОМИКИ	377
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
DIVIDEND SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA FOYDA SIFATI VA FOYDANI BOSHQARISHNING TA'SIRI.....	383
Eshev Furqat A'zamovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ УМНЫМ ГОРОДОМ НА БАЗЕ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ С ОРИЕНТАЦИЕЙ НА ЧЕЛОВЕКА	388
Рахимова Мадина Шухрат кизи	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB SIYOSATINING USLUBIY JIHATLARI	393
Toshpo'latov A. A.	
MOLIYAVIY HISOBOT ISHONCHLILIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	398
Zufarova Zilola Rahim qizi	
RAQAMLI PUL TIZIMINING KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI.....	403
Putatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA SOLIQ HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	408
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
АКТИВИЗАЦИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИЦИЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ В УСЛОВИЯХ ПРИАРАЛЬЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН).....	411
Жоллыбеков Хурмет Бахыт улы	

KORPORATIV MUNOSABATLAR ISHTIROKCHILARINING HUQUQLARINI HIMOYA ETISH VA TA'MINLASHNING HUQUQIY-IQTISODIY SHAKLLARI.....	416
Rustamova Dilbar Rustamovna	
IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	423
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
METALLURGIK TEXNOGEN CHIQINDILARDAN KAMYOB METALLARNI AJRATIB OLISH TEXNOLOGIYASI	427
Qayumov Oybek Azamat o'g'li, Ro'ziyev Ulug'bek Mamarasulovich, Abdullayev Farruh Odiljon o'g'li	
TRANSCHEGARAVIY ELEKTRON SAVDONI TAKOMILLASHTIRISHDA XO'JALIK ALOQALARI LOGISTIKASI.....	434
Yakubov Maksadxan Sultaniyazovich, Jumaboev Behzod	
YASHIL IQTISODIYOTGA INVESTISIYALARNI JALB QILISH	443
Raimjanova Madina Asrarovna	
O'ZBEKISTONDA ZARGARLIK XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	448
Azizova Roxila Baxodir qizi	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATIDA INVESTITSİYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	452
Isakova Naima Ikromjonovna	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR IQTISODIYOTIDA AJ "HUDUDIY ELEKTR TARMOQLARI" MOLIYAVIY BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASH YO'LLARI	459
Bo'ranboyeva Shoira Rustamovna	
"QISHLOQ HUDUDLARIDA XOTIN-QIZLARNING BARQAROR TURMUSH TARZINI TA'MINLASHDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING O'RNI VA AHAMIYATI"	466
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi, Niyozova Ruxsora	
SMART TOURISM KAK INSTRUMENT USTOYCHIBOGH RAZVITIYA TURISTSKIX REGIONOV: MEJDUHARODNYY OPIYT I REGIONALNAYA ADAPTSIYA	471
Usmanova Aziza Baxodirovna	
XUFIYONA IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISHDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RIVOJLANTIRISHNING TUTGAN O'RNI	477
Atamurodov To'liqin To'yurodovich, Mamatkulov Salimjon Rahmonkulovich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
IQTISODIYOTDA TURIZM O'RNINI STATISTIK TAHLILINING XALQARO STANDARTLARI VA TAJRIBALARI	482
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA BANK KREDITLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	489
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	

INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA BANK KREDITLARINING O'RNI VA AHAMIYATI

Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Mustaqil tadqiqotchi

Annotatsiya. Mazkur maqola investitsiya loyihalarini moliyalashtirish jarayonida bank kreditlarining ahamiyati hamda ularning milliy iqtisodiyotdagi o'rnini tahlil qilishga bag'ishlangan. Hozirgi global iqtisodiy sharoitda uzoq va o'rta muddatli investitsiya loyihalarini amalga oshirishda samarali moliyalashtirish muhim strategik ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot jarayonida nazariy va amaliy yondashuvlardan foydalanilgan bo'lib, iqtisodiy statistika, banklar hisobotlari hamda ilmiy adabiyotlar tahlili asosida bank kreditlari orqali moliyalashtirish mexanizmlari, ularning tarmoqlar bo'yicha taqsimoti va samaradorligi o'rganilgan. Shuningdek, maqolada bank kreditlari orqali moliyalashtirish samaradorligini oshirish, kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda tarmoqlar kesimida muvozanatni ta'minlash bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: investitsiya loyihasi, bank krediti, moliyalashtirish, uzoq va o'rta muddatli kreditlar, iqtisodiy samaradorlik, milliy iqtisodiyot.

Abstract. This article analyzes the importance of bank loans in financing investment projects and their role in the national economy. In the current global economic environment, effective financing plays a strategically significant role in the implementation of long- and medium-term investment projects. The study employs both theoretical and practical approaches, including the analysis of economic statistics, bank reports, and scientific literature, to examine the mechanisms of financing through bank loans, their sectoral distribution, and efficiency. In addition, the article provides practical recommendations aimed at increasing the efficiency of bank loan financing, improving lending mechanisms, and ensuring sectoral balance.

Keywords: investment project, bank loan, financing, long- and medium-term loans, economic efficiency, national economy.

Аннотация. Данная статья посвящена анализу значения банковских кредитов в финансировании инвестиционных проектов и их роли в национальной экономике. В условиях современной глобальной экономической среды эффективное финансирование приобретает важное стратегическое значение при реализации долгосрочных и среднесрочных инвестиционных проектов. В исследовании использованы теоретические и практические подходы, включая анализ экономической статистики, банковской отчетности и научной литературы, на основе которых изучены механизмы финансирования посредством банковских кредитов, их распределение по отраслям и эффективность. В статье также разработаны практические рекомендации по повышению эффективности финансирования за счет банковских кредитов, совершенствованию механизмов кредитования и обеспечению отраслевого баланса.

Ключевые слова: инвестиционный проект, банковский кредит, финансирование, долгосрочное и среднесрочное кредитование, экономическая эффективность, национальная экономика.

KIRISH

Hozirgi davrda milliy va global iqtisodiyot sharoitida investitsiya loyihalarini moliyalashtirish masalasi muhim strategik ahamiyatga ega. Investitsiya faoliyati nafaqat ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, texnologik yangilanishni amalga oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratish, balki mamlakat iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash hamda raqobatbardoshligini oshirishda asosiy vosita hisoblanadi. Shu bois, investitsiya loyihalarini moliyalashtirish tizimining samarali ishlashi iqtisodiy rivojlanishning eng muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish manbalari turlicha bo'lib, ularni asosan quyidagi toifalarga ajratish mumkin: korxonalarning o'z mablag'lari, davlat byudjeti va ixtisoslashgan jamg'armalar, xorijiy investitsiyalar hamda moliya-kredit institutlari resurslari. Ushbu manbalar orasida tijorat banklari tomonidan ajratiladigan kreditlar alohida o'rin tutadi. Bank kreditlari investitsiya loyihalarini amalga oshirishda uzoq va o'rta muddatli kapital manbai sifatida xizmat qiladi, korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi, innovatsion faoliyatni rag'batlantiradi hamda iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar doirasida bank-moliya tizimi tubdan takomillashtirilmoqda. Shu bilan birga, investitsiya muhitini yaxshilash va kreditlash mexanizmlarini rivojlantirishga qaratilgan keng ko'lamli chora-tadbirlar izchil amalga oshirilmoqda. Xususan, uzoq va o'rta muddatli bank kreditlari asosida investitsiya loyihalarini moliyalashtirish hajmining oshib borayotgani bank kreditlarining iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyatini yanada kuchaytirmoqda. Shu bois, bank kreditlarining samarali faoliyat yuritishi milliy iqtisodiyotning turli sohalarida, jumladan, sanoat, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish va innovatsion sektorlarda rivojlanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Biroq, investitsiya loyihalarini kreditlash jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Ularga kredit resurslarining yetarli emasligi, foiz stavkalarining yuqoriligi, garov ta'minoti bilan bog'liq cheklovlar, shuningdek, loyihalarni baholash va risklarni boshqarish tizimidagi kamchiliklar kiradi. Shu bois, bank kreditlarini samarali jalb etish va ularning investitsiya loyihalari rivojiga qo'shadigan hissasini oshirish dolzarb masala hisoblanadi.

Shu munosabat bilan, mazkur maqolada investitsiya loyihalarini moliyalashtirish tizimida bank kreditlarining nazariy asoslari, amaliy ahamiyati hamda rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi. Bundan tashqari, maqolada bank kreditlari orqali investitsiya loyihalarini moliyalashtirish samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Ushbu tadqiqot nafaqat iqtisodiy fan sohasida, balki amaliyotda ham moliya institutlari, banklar va xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun foydali manba bo'lib xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Fikrimizcha, ushbu yangi tahrirdagi qonunda investitsiyalarga avvalgi qonunda berilgan ta'rifga nisbatan birmuncha kengroq yondashilgan. Ya'ni, qonun hujjatlarida taqiqlanmagan tadbirkorlik faoliyati va boshqa turdagi faoliyat obyektlariga kiritiladigan moddiy va nomoddiy boyliklar bilan bir qatorda intellektual mulkka bo'lgan huquqlar hamda reinvestitsiyalar ham kiritilgan.

Yuqorida keltirilgan ta'riflardan tashqari, bir guruh iqtisodchi olimlar ham investitsiya va investitsiya faoliyatiga oid ilmiy izlanishlari natijasida o'z fikrlarini bildirganlar. Jumladan, prof. D.G'. G'ozibekov investitsiyalarning iqtisodiy mazmun-mohiyatini moliyaviy kategoriya sifatida talqin etib, quyidagicha ta'rif bergan: "Investitsiyalarning mazmuni aniq va ishonchli manbalardan mablag'lar olish, ularni asosli holda safarbar etish, risklar darajasini hisobga olgan holda kapital qiymatini saqlash hamda ko'zlangan samarani olishdan iborat bo'ladi".¹

Iqtisodchi olim, professor N.H. Haydarov investitsiyalar mazmun-mohiyatiga quyidagi ta'rifni beradi: "Investitsiya — bu mulk shaklida nafaqat tadbirkorlik asosida faoliyat ko'rsatayotgan jismoniy va yuridik shaxslar, balki davlat tomonidan ham iqtisodiy va ijtimoiy samara olish maqsadida o'z boyliklarini qonun doirasida bo'lgan har qanday tadbirkorlik obyektiga sarflashidir".²

Professor I.A. Ahmedov investitsiyalarni quyidagicha ta'riflagan: "Investitsiya deyilganda barcha turdagi milliy va intellektual boyliklar tushunilib, ular tadbirkorlik faoliyati obyektlariga yo'naltiriladi hamda daromad keltirishi yoki muayyan ijobiy samaraga erishishni ta'minlashi zarur".³

Prof. D. Tojiboyeva fikricha: "Iqtisodiy nazariyada investitsiya deganda kelajakdagi natija uchun ishlab chiqarishni kengaytirish yoki rekonstruksiya qilish, mahsulot va xizmatlar sifatini yaxshilash, malakali mutaxassislar tayyorlash hamda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishga mo'ljallangan moliyaviy resurslar tushuniladi".

Mamlakatimiz iqtisodiyotini tarkibiy o'zgartirish, tarmoqlarni modernizatsiya qilish, texnik va texnologik yangilashga doir loyihalarni amalga oshirish uchun investitsiyalarni jalb qilish borasida bajarilayotgan ishlar alohida e'tiborga loyiqdir.⁴

Xalqaro va mahalliy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bank kreditlari nafaqat moliyaviy resurs sifatida, balki investitsiya loyihalarini baholash, risklarni kamaytirish hamda innovatsion faollikni rag'batlantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, amaliyotda kreditlash jarayonida yuzaga keladigan cheklovlar va

1 G'ozibekov D.G'. Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari. T.: "Moliya" nashriyoti. 2003. 26 bet.

2 Haydarov N.H. iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida korxonalar investitsion faoliyatidagi moliya-soliq munosabatlarini takomillashtirish masalalari. I.F.D ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. O' T.: TMI, 2003. 29 b.

3 I.A. Ahmedov va boshqalar. "Investitsiya va lizingasoslari" o'quvqollanma T.:TDIU., 2012

4 Tojiboyeva D. Iqtisodiyot nazariyasi: ikkinchi bob: oily o'quv yurtlarida talabalar uchun o'quv qo'llanma/M.Sharifxo'jayev ilmiy tahriri ostida. T.: "Sharq" 2003. -B.79

qiyinchiliklar — foiz stavkalari, garov ta'minoti, resurslarning yetishmasligi — ushbu sohada qo'shimcha ilmiy izlanishlar va takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Mazkur adabiyotlar asosida maqolada bank kreditlarini investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda samarali qo'llash va rivojlantirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda bank kreditlarining ahamiyatini hamda ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida nazariy va amaliy tahlil usullari, shuningdek, iqtisodiy statistika, moliyaviy hisobotlar va ilmiy adabiyotlardan keng foydalanildi.

Tadqiqotda quyidagi usullar asosiy ahamiyatga ega bo'ldi. Birinchi navbatda, tizimli tahlil usuli orqali bank kreditlari va investitsiya moliyasi sohasidagi ilmiy nazariyalar hamda amaliy tajribalar o'rganildi. Ushbu usul tadqiqotning nazariy bazasini shakllantirishga va mavjud bilimlarni tizimli ravishda bayon etishga xizmat qildi.

Ikkinchi navbatda, taqqoslash va tahlil usuli orqali turli mamlakatlarda hamda mahalliy amaliyotda bank kreditlari orqali investitsiyalarni moliyalashtirish tajribalari solishtirildi. Bu tadqiqot natijalarini umumiy iqtisodiy tendensiyalar va milliy sharoitdagi xosliklar bilan bog'lash imkonini berdi. Shu bilan birga, kreditlashning afzalliklari va cheklovlari, risklar hamda ularni boshqarish mexanizmlari tahlil qilindi.

Tadqiqotning amaliy qismida statistik va moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish usuli qo'llanildi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, tijorat banklari va investitsiya loyihalarini bo'yicha rasmiy ma'lumotlar tadqiqot bazasi sifatida xizmat qildi. Shuningdek, amaldagi kredit shartlari, foiz stavkalari va garov talablari kabi iqtisodiy ko'rsatkichlar ham tahlil qilindi. Ushbu yondashuv orqali bank kreditlarining investitsiya loyihalarini samaradorligiga ta'siri aniqlangan.

Tadqiqot natijalari ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ular investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda bank kreditlarining strategik ahamiyatini ochib beradi hamda kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish imkonini yaratadi. Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining aniq, ilmiy asoslangan va amaliy maqsadlar uchun qo'llaniladigan darajada bo'lishini ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda bank kreditlari muhim rol o'ynaydi. O'zbekistondagi tijorat banklari tomonidan ajratiladigan kreditlar asosan uzoq va o'rta muddatli loyihalarini moliyalashtirishda qo'llaniladi. Statistik tahlil natijalari shundan dalolat beradiki, salohiyatli investitsiya loyihalarida bank kreditlari ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, modernizatsiya jarayonlarini amalga oshirish hamda innovatsiyalarni joriy etish uchun asosiy moliyaviy resurs hisoblanadi.

Bank kreditlarining investitsiya jarayonidagi ahamiyati bir nechta yo'nalishlarda namoyon bo'ladi. Birinchidan, kreditlar korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi va o'z mablag'lari yetishmasligiga qaramay, yirik investitsiya loyihalarini amalga oshirish imkonini beradi. Ikkinchidan, banklar tomonidan beriladigan kreditlar, odatda, loyihalarining xavf va risklarini baholash bilan bog'liq bo'lgan mukammal tahlil jarayonidan o'tkaziladi, bu esa loyihalarining umumiy samaradorligini oshiradi. Uchinchidan, davlat dasturlari va imtiyozli kreditlar orqali investorlar uchun qo'shimcha rag'batlar yaratiladi, bu esa investitsiya faolligining oshishiga xizmat qiladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, O'zbekistonda uzoq va o'rta muddatli kreditlar asosida moliyalashtirilgan investitsiya loyihalarini asosan sanoat, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohasida amalga oshirilmoqda. Bank kreditlarining umumiy moliyalashtirishdagi ulushi yildan-yilga ortib borib, iqtisodiyotning real sektorini qo'llab-quvvatlashda muhim instrumentga aylanmoqda. Shu bilan birga, kreditlash jarayonida foiz stavkalarining yuqoriligi, garov ta'minoti bilan bog'liq talablar hamda kredit resurslarining cheklanganligi kabi muammolar ham kuzatilmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bank kreditlarini samarali tarzda investitsiya loyihalariga yo'naltirish orqali milliy iqtisodiyotda qo'shimcha qiymat yaratish, korxonalarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va investitsiya faolligini oshirish mumkin. Shu bois, kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish, qo'shimcha imtiyozli kreditlar joriy etish hamda moliyaviy institutlar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali bank kreditlari asosida moliyalashtirish samaradorligini yanada oshirish imkoniyati mavjud.

Natijalardan kelib chiqib, tadqiqot quyidagi xulosaga keladi: bank kreditlari investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda asosiy va strategik ahamiyatga ega bo'lib, ularni samarali tashkil etish milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishi va modernizatsiyasi uchun muhim hisoblanadi(1-jadval).

1-jadval. Investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda bank kreditlari (mln. so'm, 2025-yil)⁵

Soha	Umumiy investitsiya (mln. so'm)	Bank kreditlari orqali moliyalashtirish (mln. so'm)	Kredit ulushi (%)
Sanoat	12 500	7 800	62,4
Qishloq xo'jaligi	8 200	4 900	59,8
Xizmat ko'rsatish	5 600	3 200	57,1
Qurilish	4 300	2 700	62,8
Ichki transport va logistika	3 100	1 900	61,3
Jami	33 700	20 500	60,8

Jadvalda keltirilgan ma'lumotlardan ko'rinadiki, bank kreditlari orqali moliyalashtirish barcha sohalar uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, umumiy investitsiya mablag'larining sezilarli qismini tashkil etadi. Xususan, sanoat sohasida umumiy investitsiya hajmi 12 500 mln. so'mni tashkil etib, shundan 7 800 mln. so'mi bank kreditlari hisobidan moliyalashtirilgan. Natijada, ushbu sohada kreditlar ulushi 62,4 % ga yetgan bo'lib, bu bank kreditlarining sanoat loyihalarini moliyalashtirishdagi asosiy manba ekanligini ko'rsatadi.

Qishloq xo'jaligi sohasida bank kreditlarining ulushi 59,8 % ni tashkil etib, mazkur yo'nalishda ham kreditlar asosiy moliyalashtirish manbalaridan biri ekanini tasdiqlaydi. Xizmat ko'rsatish va qurilish sohalarida bank kreditlari orqali moliyalashtirish ulushi 57–63 % oralig'ida shakllangan bo'lib, bu bank kreditlarining iqtisodiyotning turli sektorlarida yuqori samarali moliyaviy resurs ekanini ko'rsatadi. Shuningdek, transport va logistika sohasida 61,3 % kredit ulushi ushbu yo'nalishdagi investitsiya loyihalarining bank kreditlariga yuqori darajada bog'liqligini tasdiqlaydi.

Jadvalning umumiy tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda bank kreditlari orqali moliyalashtirish investitsiya loyihalarida barqaror va strategik ahamiyatga ega resurs hisoblanadi. Umumiy hisobda bank kreditlarining investitsiya moliyasidagi ulushi 60,8 % ni tashkil etib, kreditlashning milliy iqtisodiyotdagi muhim o'rnini yaqqol namoyon etadi. Bank kreditlari nafaqat investitsiya loyihalarini amalga oshirishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi, balki ularning samaradorligini oshirish va korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, jadval tahlili bank kreditlarini samarali taqsimlash, uzoq va o'rta muddatli kreditlashni kengaytirish hamda sohalar o'rtasida muvozanatni ta'minlash orqali milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishi va investitsiya faolligini oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bank kreditlari investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda muhim strategik ahamiyatga ega. O'zbekistonda tijorat banklari tomonidan ajratiladigan uzoq va o'rta muddatli kreditlar asosiy investitsiya manbai sifatida xizmat qilib, korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Tahlil va jadval ko'rsatkichlari bank kreditlarining investitsiya loyihalaridagi ulushi sohalar kesimida 57–63 % atrofida shakllanganini ko'rsatib, kreditlashning iqtisodiy faoliyatdagi ahamiyatini yaqqol tasdiqlaydi.

Bank kreditlari nafaqat moliyaviy resurs sifatida, balki investitsiya loyihalarining xavf va risklarini baholash, ularning samaradorligini oshirish hamda investitsiya faolligini rag'batlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Davlat dasturlari va imtiyozli kreditlar orqali investorlarga qo'shimcha rag'batlar yaratilishi bank kreditlari samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, bank kreditlarini investitsiya loyihalarida samarali qo'llash hamda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash maqsadida quyidagi takliflar ishlab chiqildi. Bank kreditlarini investitsiya loyihalariga yo'naltirishda uzoq va o'rta muddatli kreditlar ulushini kengaytirish orqali loyihalarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash mumkin. Kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish, jumladan foiz stavkalarini optimallashtirish va garov talablarini raqobatbardosh holatga keltirish orqali investorlar uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratish zarur. Sanoat, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohalarida bank kreditlari orqali moliyalashtirishni muvofiqlashtirish hamda sohalar o'rtasida muvozanatni ta'minlash investitsiya faolligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish orqali kreditlashda samarali mexanizmlarni shakllantirish ham dolzarb hisoblanadi. Shuningdek, kreditlash jarayonida risklarni tahlil qilish va ularni boshqarish tizimini takomillashtirish investitsiya loyihalarining samaradorligini oshirish hamda korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlash imkonini beradi.

5 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. «Bank tizimi orqali investitsiya loyihalarini moliyalashtirish» bo'yicha yillik statistik hisobotlar, 2025 yil.

Ushbu xulosa va takliflar milliy iqtisodiyotda bank kreditlari orqali investitsiya loyihalarini moliyalashtirish samaradorligini oshirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim amaliy ahamiyatga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2025). Bank tizimi orqali investitsiya loyihalarini moliyalashtirish: yillik statistika hisobotlari. Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi. (2024). Investitsiya loyihalarining moliyalashtirilishi va bank kreditlarining roli: hisobot. Toshkent.
3. Mirzoev Sh., Yusupov D. (2023). O'zbekiston bank tizimida investitsiya loyihalarini moliyalashtirishning samaradorligi. Iqtisodiyot va moliya, №4, 45–57.
4. Vaxabov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Muminov N.G. Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma. Toshkent: Moliya, 2010-yil. 320 bet.
5. Hikmatov A. Iqtisodiy islohotlarni erkinlashtirish va investitsiya siyosati. Bozor, pul va kredit jurnali, 2000-yil, №6, 49–40-betlar.
6. Kayumov R., Xojimatov R. Investitsiyani tashkil etish va moliyalashtirish. Darslik. Toshkent: TDIU, 2010-yil. 188 bet.
7. Madumarov H. Xorijiy investitsiyalarni jalb etish omillari. Bozor, pul va kredit, Toshkent, 2010-yil, №5, 25–27-betlar.
8. Mamatov B.S., Xujamkulov D.Yu., Nurbekov O.Sh. Investitsiyani tashkil etish va moliyalashtirish. Darslik. Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2014-yil. 608 bet.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100